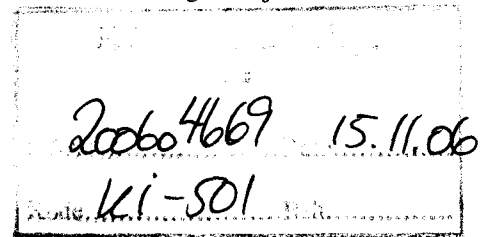

*dok 76*Handels- og Servicenæringens
HovedorganisasjonKULTUR- OG KIRKEDEPARTEMENTET
Boks 8030 Dep.
0030 Oslo

Deres ref:

Oslo, 13. november 2006
Vår ref: Sverre Bjønnes / DOK-2006-03753**HØRINGSUTTALELSE: STATEN OG DEN NORSKE KIRKE - NOU 2006:2**

Denne uttalelsen er et resultat av en vurdering gjort i felleskap av Bransjerådet for gravferdstjenester i HSH og styret i Begravelsesbyråenes Forum – Norge (heretter som fellesbetegnelse for nevnte Bransjeråd/styre kalt GRAVFERDSBRANSJEN).

Et eget utvalg nedsatt for dette formål, har laget utkastet til uttalelse. Utvalget har bestått av adm.dir. Morten H. Samuelson, Jølstad begravelsesbyrå AS, Oslo, disponent Josef Bentzen, Bentzen Moss Begravelsesbyrå AS, Moss, og byråeier, Randi Borgen Mikalsen, Erna Borgen Blomsterforretning og Begravelsesbyrå AS, Andenes.

Utvalget har ikke tatt for seg hele dokumentet, men kun konsentrert seg om gravferdsforvaltningen og mulige områder hvor gravferdsbransjen eller de pårørende som gravferdsbyråene representerer, vil bli berørt. Dette betyr at de fleste spørsmålene som statsråden har formulert i sitt følgeskriv, ikke er fylt ut fra vår side. Mulige trosspørsmål, kirkepolitiske sider, økonomiske sider som kan bli konsekvenser av NOU 2006:2, har man således valgt å ikke vurdere.

Følgende deler av NOU 2006:2 har vært konkret lest og vurdert:

Kapittel 2	Sammendrag
Side 14	Gravferdsforvaltningen
Side 20	Gravferdsforvaltningen
Kapittel 7	Gravferdsforvaltningen
Sidene 132 – 138	- hele kapitlet
Kapittel 10	Utvalgets forslag og konklusjoner
Side 173	Gravferdsforvaltningen
Kapittel 11	Forslag til lov- og grunnlovsendringer
Side 184	Forslag til endringer i Lov om kirkegårder, kremasjon og gravferd
Kapittel 12	Konsekvensvurderinger
Side 187	Gravferdsforvaltningen

På bakgrunn av ovennevnte tillater vi oss å legge frem følgende fellesinnstilling til høringsuttalelse:

GRAVFERDSBRANSJEN begrenser sin høringsuttalelse til gravferdsforvaltningen og mulige nærings- og gravferdspolitiske spørsmål. På denne bakgrunn besvares kun få av spørsmålene i vedlagte skjema tilsendt fra departementet.

GRAVFERDSBRANSJEN representerer de aller fleste begravelsesbyråer i Norge og har følgende høringsuttalelse til NOU 2006:2: Staten og Den norske kirke:

1. Forvaltningsansvaret for gravferdsforvaltningen

Flertallet i Stat-kirke-utvalget *"mener forvaltning av gravferd er en allmenn oppgave som må ivaretas av det offentlige og anbefaler at gravferdsloven endres slik at hovedprinsippet er at kommunen har ansvaret for gravferdsforvaltningen."*

GRAVFERDSBRANSJEN mener at gravferd er en offentlig og allmenn oppgave hvor ansvaret bør ligge hos det offentlige. Det offentlige har en mulighet for å opptre nøytralt, noe et særskilt tros- eller livssynssamfunn ikke så lett kan ivareta. At enkelte kommuner lokalt kan finne gode løsninger i samhandling med kirkelig fellestråd, virker som et praktisk forslag, men er lite prinsipielt. I teorien kan man tenke seg en fremtid hvor også andre tros- eller livssynssamfunn kunne påta seg en slik samhandlingsoppgave. Utvalget har ikke diskutert dette som aktuell mulighet.

GRAVFERDSBRANSJEN vet at mange kirkelige fellestråd har skjøttet sin oppgave med gravferdsforvaltning og personalansvar på et utmerket måte. Kirkelige fellestråd velges hvert fjerde år, og det er til dels store utskifninger i rådene. GRAVFERDSBRANSJEN tror at kommunal gravferdsforvaltning av denne grunn i mange tilfeller kan gi en mer stabil drift og at det i større grad kan holdes på kompetanse i det øverste organet for denne forvaltningen.

GRAVFERDSBRANSJEN registrerer utvalgets mindretall som *"anbefaler at kirkelig fellestråd beholder ansvaret, både fordi langt de fleste gravferder skjer etter Den norske kirkes ritualer og fordi kirkebygg og kirkegårder utgjør en integrert helhet de fleste steder"*.

GRAVFERDSBRANSJEN erkjenner at denne beskrivelsen nok er korrekt, men det kan være betimelig å spørre hvilket alternativ befolkningen har, dersom de ikke er medlem av et særskilt tros- eller livssynssamfunn.

Konklusjon:

GRAVFERDSBRANSJEN er enig i utvalgets flertall om at kommunen i hovedprinsippet skal ha ansvaret for gravferdsforvaltningen.

2. Begrepet "kirkegård" nøytraliseres

Stat-kirke-utvalget *"anbefaler at begrepet kirkegård i lovverket erstattes av den nøytrale betegnelsen gravlund eller gravplass."*

GRAVFERDSBRANSJEN oppfatter at betegnelsen gravlund er dekkende for dagens kirkegård, mens betegnelsen gravplass også kan oppfattes som den enkeltes gravsted.

GRAVFERDSBRANSJEN har den oppfatning at enkelte mennesker bruker ordene gravsted og gravplass om hverandre.

Konklusjon:

GRAVFERDSBRANSJEN er enig i utvalgets anbefaling om å nøytralisere betegnelsen, men foretrekker at betegnelsen gravlund benyttes.

3. Vigsling av deler av kirkegården

Stat-kirke-utvalget mener at *"det bør vurderes å erstatte vigsling av hele gravlunden med vigsling av enkeltfelt for å tydeliggjøre at deler av gravlunden benyttes av tros- eller livssynssamfunn."*

GRAVFERDSBRANSJENS medlemsbyråer møter daglig mange pårørende og besvarer ofte spørsmål rundt denne problematikken. Vi oppfatter at færre virkelig bryr seg om "vigslet jord" eller ikke. En nøytralisering på også dette området vil yte rettferdighet overfor prinsippet om verdighet og respekt for personlig tro og livssyn.

Konklusjon:

GRAVFERDSBRANSJEN er enig med utvalget at det bør utredes og gjennomføres vigsling av enkeltfelt på gravlundene.

4. Etablering av faglig forum

Stat-kirke-utvalget skriver at *"det er et økende behov for å ivareta ulike tros- og livssynsmessige behov og gravskikker på en tilfredsstillende måte. Utvalget anbefaler derfor at det etableres et faglig forum i hvert bispedømme / fylke med rådgivende funksjon i forhold til fellesråd / kommune. Forumet bør særlig ha fokus på samarbeid mellom de ansvarlige for gravferdsseremoni og gravferdsforvaltning, ulike gravferdsskikker og gravlundene som kulturminner."*

GRAVFERDSBRANSJEN ser gjerne at det etableres faglige fora for dialog og videreutvikling av tilbud og tjenester overfor befolkningen. Det er imidlertid umulig ut fra NOU 2006:2 å uttale seg mer konkret om et slikt forslag da det ikke er foreslått konkret mandat eller lignende for et faglig forum.

GRAVFERDSBRANSJEN vil understreke at våre medlemsbyråer ofte er de første pårørende er i kontakt med ved dødsfall. Gravferdsbyråene bistår familiene i stor grad rett etter dødsfall og i de nærmeste dagene med tanke på praktiske oppgaver og tilrettelegging av selve gravferdsseremonien. GRAVFERDSBRANSJEN understreker derfor betydningen av at bransjen aktivt trekkes med i faglige utvalg i bispedømmene / fylkene. Ansvarlige for gravferder i andre tros- og livssynssamfunn vil være avgjørende bidragsytere, for eksempel Human-Etisk Forbund.

Konklusjon:

GRAVFERDSBRANSJEN er enig med utvalget i at faglige fora etableres og understreker sterkt behovet for at gravferdsbransjen aktivt trekkes med i disse.

5. Ulike trossamfunns gravskikker utfordrer dagens gravferdsforvaltning

Stat-kirke-utvalget skriver at *"ulike trossamfunns gravskikker og en økende tendens til at enkeltpersoner ønsker individuelle ordninger, utfordrer i dag gravferdsforvaltningen."*

GRAVFERDSBRANSJEN er enig med utvalget i de retningslinjene som stilles opp på side 137 i NOU 2006:2. I forlengelsen av disse retningslinjene hvor blant annet

- det offentlige skal stille gravlunder til rådighet,

- verdige gravferder skal finne sted,
- verdighet og respekt skal oppnås,
- respekt for religioner og tradisjoner skal skje og
- etablering av livssynsfleksible seremonilokaler skal skaffes,

ønsker GRAVFERDSBRANSJEN å poengtere at den enkeltes personlige og/eller religiøse overbevisning også må respekteres ved valg av kiste- eller urnegrav. Det må altså settes av nok plass til gravlunder slik at den enkeltes personlige valg faktisk kan bli respektert.

Konklusjon:

GRAVFERDSBRANSJEN deler utvalgets retningslinjer for gjennomføring av uttrykt respekt og verdighet rundt ulike tros- og livssynssamfunns krav og forventninger til seremoni i tråd med egne ritualer m.v. GRAVFERDSBRANSJEN understreker at nok areal må avsettes til gravlunder for at en slik målsetning kan nås for at befolkningen kan treffe egne valg om type grav.

6. Kommunal gravferdskontakt

To medlemmer i Stat-kirke-utvalget foreslår opprettelsen av en kommunal gravferdskontakt dersom kirkelig fellesråd skal være gravferdsforvalter også for fremtiden. Det heter fra disse to medlemmene: *”Denne personen må holde seg oppdatert på gravferdsforvaltning og være et bindeledd mellom kirkelig fellesråd og pårørende som står utenfor Den norske kirke.”*

GRAVFERDSBRANSJEN kan vanskelig uttale seg konkret om dette forslaget fra et mindretall, men en mulig løsning som skissert, kan by på mer byråkrati enn nødvendig. Hva tenker man på som ”bindeledd mellom kirkelig fellesråd og pårørende som står utenfor Den norske kirke”? Forslaget virker på ingen måte tydelig presisert og er umiddelbart vanskelig å tilegne seg for lesere av NOU 2006:2.

Konklusjon:

GRAVFERDSBRANSJEN ser det ikke som hensiktsmessig å opprette en kommunal gravferdskontakt dersom kirkelig fellesråd skal være gravferdsforvaltning i fremtiden.

7. Eiendomsforhold og finansiering

Stat-kirke-utvalget *”legger til grunn at flertallets anbefaling ikke får konsekvenser for eierforholdene til gravlundene.”*

GRAVFERDSBRANSJEN har ingen kommentarer til dette.

Konklusjon:

GRAVFERDSBRANSJEN er enig med utvalget i at soknet fortsatt eier arealene for gravlundene

8. Særskilt gravferdsavgift

Stat-kirke-utvalget *”anser en særskilt gravferdsavgift for lite ønskelig, og anbefaler at kommunen fortsatt skal finansiere gravferdsforvaltningen, uavhengig av hvem som får driftsansvaret.”*

GRAVFERDSBRANSJEN kan vanskelig ta stilling til hva utvalget må ha diskutert vedrørende "særskilt gravferdsavgift" all den tid leseren av NOU 2006:2 ikke får vite mer enn sitatet ovenfor.

GRAVFERDSBRANSJEN vil likevel understreke at selv om det i dag ikke foreligger en "særskilt gravferdsavgift", har mange kirkelige fellesråd og kommuner vært til dels svært kreative i å finne nye inntektsområder også i forbindelse med gravferder, seremonier og avgifter for gravlegging. I tillegg minner GRAVFERDSBRANSJEN om at gravferdsstøtten i sin helhet har falt bort for befolkningen – riktignok har Staten øket betydelig tilskudd til dem som ikke selv har anledning til å betale en verdig gravferd. Summen av dette blir at folk flest betaler mer for gravferder enn tidligere.

Konklusjon:

GRAVFERDSBRANSJEN forventer at diskusjonen om "særskilt gravferdsavgift" henlegges.

9. Forslag til endringer i Lov om kirkegårder, kremasjon og gravferd

Stat-kirke-utvalgets forslag til endringer gjør det nødvendig å endre tittel på ovennevnte lov, samt at det må foretas en språklig gjennomgang for å endre betegnelsen kirkegård til gravlund i aktuelle lovparagrafer. Likedan må loven gjennomgå og omarbeides dersom kommunen overtar forvaltningsansvaret for gravlundene. Dette forutsetter at flertallets forslag blir vedtatt. Blir derimot mindretallets forslag vedtatt – at kirkelig fellesråd beholder ansvaret – er det ingen behov for slike endringer.

GRAVFERDSBRANSJEN har ingen kommentarer til dette.

Oslo, 13. november 2006

Rådet for gravferdsbransjen i HSH

Begravelsesbyråenes Forum – Norge

Stein Tennebo

Rådsleder

Berit Stangeland Hanssen

Styreleder

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans:

Fellesuttalelse fra: Rådet for gravferdsbransjen i HSH og Begravelsesbyråenes Forum– Norge

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellestråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- Annen privat instans - Ja**

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Spørsmålet faller utenfor rammene som gravferdsbransjen ønsker å besvare.

2. Den norske kirke som statskirke:

Spørsmålet faller utenfor rammene som gravferdsbransjen ønsker å besvare.

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

Spørsmålet faller utenfor rammene som gravferdsbransjen ønsker å besvare.

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

Spørsmålet faller utenfor rammene som gravferdsbransjen ønsker å besvare.

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

Spørsmålet faller utenfor rammene som gravferdsbransjen ønsker å besvare.

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

Spørsmålet faller utenfor rammene som gravferdsbransjen ønsker å besvare.

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellestråd)
- Kommunen - Ja**
- Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

Spørsmålet faller utenfor rammene som gravferdsbransjen ønsker å besvare.